

Donation på 30 miljoner ger fria historiska nyheter

Snart kommer samtliga svenska dagstidningar från åren 1734–1906 att finnas tillgängliga på nätet, fria för alla att läsa och ladda ner. Tack vare en donation på 30 miljoner kronor från forskningsstiftelsen Arcadia, en välgörenhetsstiftelse grundad av Lisbet Rausing och Peter Baldwin, kan KB och Riksarkivet digitalisera hela återstoden av det upphovsrättsligt fria svenska pressarvet.

KB samlar in och bevarar alla dagstidningar som ges ut i Sverige och materialet har länge tillhört bibliotekets mest använda. Sedan 2010 samverkar KB och Riksarkivet om digitalisering och har byggt upp en storskalig produktionslinje för digitalisering av tidningar. I och med Arcadias donation kan KB och Riksarkivet digitalisera och tillgängliggöra alla upphovsrättsfria tidningar.

– Dagstidningarna är viktiga arenor för fri debatt och en angelägenhet för hela landet. De har stor betydelse för forskarna, men även för journalister, kulturarbetare, släktforskare och den intresserade allmänheten, säger riksbibliotekarie Gunilla Herdenberg.

I dagsläget kommer många av KB:s äldre, digitaliserade tidningar från storstäderna. Därför är det viktigt att KB nu kan tillgängliggöra mer av den äldre lokalpressen, menar Gunilla Hedenberg:

– Ur ett demokratiskt perspektiv är det nödvändigt att presentera den fullständiga utgivningen av landets dagstidningar, från vartenda hörn av Sverige.

Förutom att vem som helst med en internetkoppling kan ladda ner de äldre dagstidningarna finns ytterligare en förtjänst: Med hjälp av så kallad OCR-tolkning (texttolkning) blir sidorna läsbara även för maskiner. Det innebär att det går att utföra storskaliga dataanalyser av innehållet.

– Det gör digitaliseringen ännu mer relevant. Vi har redan ett samarbete med Språkbanken vid Göteborgs universitet, som använder textmaterialet för att studera svenska språkets utveckling, säger Gunilla Herdenberg.

Digitaliseringen sker vid Riksarkivets enhet för digitalisering Mediekonverteringscentrum (MKC).

– Det är Riksarkivets erfarenheter inom storskalig digitalisering och KB:s kunskaper om kvalitet och metadata som har gjort det möjligt att digitalisera den svenska tidningsskatten, säger riksarkivarie Karin Åström Iko.

Projektet beräknas pågå fram till år 2022. Tidningarna kommer att publiceras löpande i KB:s tjänst Svenska dagstidningar allt eftersom de digitaliseras.

– Vi är mycket glada för den här stora donationen som gör att dagstidningarna blir brett tillgängliga, säger riksbibliotekarie Gunilla Herdenberg och riksarkivarie Karin Åström Iko.

Fakta: KB:s tjänst Svenska dagstidningar

Tjänsten samlar för närvarande mer än 400 tidningstitlar från hela landet, sammanlagt mer än 20 miljoner sidor. Tidningar som getts ut fram till och med 1902 är i år fria att läsa och ladda ner direkt i tjänsten. Nyare tidningar måste av upphovsrättsliga skäl läsas på plats på KB, eller något annat bibliotek som har tjänsten idag. Däremot kan vem som helst söka översiktligt i allt material,

oavsett var man befinner sig.

Besök tjänsten Svenska dagstidningar.

Fakta: MKC

MKC är Riksarkivets enhet för digitalisering, belägen i Fränsta i Västernorrland. Verksamheten är den största i sitt slag i Europa. Sedan starten 1991 har MKC digitaliserat mer än 257 miljoner bilder av historiska handlingar (kulturarvsmaterial).

På Riksarkivets webbplats finns mer information. □ □

Fakta: Arcadia

Arcadia är en välgörenhetsstiftelse, grundad av Lisbet Rausing och Peter Baldwin. Stiftelsen stöttar välgörenhet och vetenskapliga institutioner som bevarar kulturarv och miljö. Arcadia stöttar också projekt som främjar öppen och fri information. Alla donationer har som villkor att det som publiceras ska vara fritt tillgängligt på internet. Sedan 2002 har Arcadia delat ut mer än 500 miljoner amerikanska dollar till projekt över hela världen.

Läs mer på Arcadias webbplats. □ □